

FIZIKADAN DARSDAN TASHQARI ISHLARNING AHAMIYATI, DARSDAN TASHQARI ISHLAR KLASSIFIKATSIYASI

Nizomova Shahnoza Qahramon qizi

Buxoro tibbiyotda inovatsion va axbarot texnologiyalari, Biofizika kafedrası assistenti

Annotasiya: Darsdan tashqari ishlar o`rta umumta`lim maktablarining o`quv-tarbiyaviy faoliyatining ajralmas va muhim qismidir. Uning maqsadi fan, texnika, madaniyat sohasida o`quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini har tomonlama rivojlantirishdan iborat. Darsdan tashqari ishlar o`quvchilarda fizikani o`rganishga qiziqish uyg`otadi, fan va texnikaning yangi yutuqlari bilan tanishtirib boradi, tashabbuskorlikni, mustaqillikni, jamoadoshlik va o`rtoqlik hissini, qo`yilgan maqsadga erishishdagi qat`iylilikni tarbiyalaydi.

Kalit sozlar: fizika, dars, klassifikatsiya.

Darsdan tashqari ishlar ikki guruhga bo`linadi:

1. yaxshi o`zlashtirmaydigan o`quvchilarga konsultatsiya va qo`shimcha mashg`ulotlar o`tish, ekskursiyalar tashkil etish;
2. fizika, fizika-texnika to`garaklari, fizika kechalari, konferensiyalar, olimpiada va tanlovlar, o`rta umumta`lim maktablarida fizika haftaligi, devoriy gazetalar chiqarish, ko`rgazmalar tashkil qilish, fizik asboblari tayyorlash va hokozolar. Guruh mashg`ulotlari to`garaklardir. Ommaviy mashg`ulotlar-fizika kechalari, tanlovlar, fizika haftaligi...

To`garak -fizika va texnikadan muntazam ravishda o`tkaziladigan sinfdan tashqari ishlarning asosiy shaklidir. Uni fizika va texnikaga qiziquvchilar uchun tashkil qilinib, mavzusini o`quvchilarning moyilligiga qarab uzoq muddatga mo`ljallagan holda tanlanadi. To`garak a`zolari 10-15 tagacha bo`ladi. Agar xohlovchilar soni ko`p bo`lsa, ular guruhlariga bo`linadi; bir oyda ikki marta to`garak a`zolari bilan, ikki marta guruhdagi o`quvchilar bilan mashg`ulot o`tkazish maqsadga muvofiq bo`ladi. Mashg`ulot vaqti 6-7-sinflarda 1 soat, yuqori sinflarda 1,5-2 soat, amaliy ishlar 1-3 soat bo`ladi.

Birinchi yig`ilishda tashkiliy ishlar ko`rib, to`garak sardori saylanadi, asboblarni tarqatib, yig`ishtirib oluvchi shaxs va redkollegiya tayinlanadi.

6-sinf o`quvchilarini fizika-texnika to`garagida asosan radiotexnika, elektrotexnika va boshqa texnika asoslari bilan tanishtirish mo`ljallanadi. Buning uchun avval murakkab bo`lmagan asboblari yig`ib, keyin o`rganiladi. Bunday yo`l 6-7 sinflar uchun qo`llanadi.

Fizik kecha -maktablarda fizikadan sinfdan tashqari ishlarni ommalashtirishni eng oson amalga oshiriladigan samarali, ko`p mehnat talab etadigan tadbirlaridandir. Bir necha o`quvchi ma`ruza tayyorlaydi, boshqalari tajriba o`tkazadilar, devoriy gazeta chiqaradilar, o`zlari asboblari tayyorlaydilar. Kechani o`tkazishda turli sinf o`quvchilari qatnashadi. Asosiy ishlarni fizika to`garagi a`zolari bajaradi.

O`rta umumta`lim maktablarida ko`p hollarda quyidagicha kechalar o`tkaziladi: qiziqarli fizika kechasi, fizika va texnikaning ayrim muammolariga bag`ishlangan kechalar, u yoki bu olimning hayoti va faoliyatiga bag`ishlangan kechalar, ijodiy mushoiralar va hokazo.

Kechaga tayyorlanishni o'qituvchi shunday tashkil qilishi kerakki, u ijodiy va o'ziga jalb etuvchi jarayonga aylanib ketsin. Unda har bir o'quvchi o'zining mahorati va bilimini ro'yobga chiqara olsin. Kechaga tayyorlanish rejasi quyidagilarni o'z ichiga olishi lozim:

1. Kecha dasturini tuzish.
2. Boshqaruvchi va ma'ruzachilarni aniqlash.
3. Tajribalarni tanlash.
4. Konkurs va viktorinaga savol va masalalar tanlash.
5. Tasvirlovchi material tayyorlash va uni namoyish qilish vositalarini aniqlash.
6. Badiiy qism qatnashchilarining tayyorgarligini o'tkazish.
7. Xonani jihozlash, chiroyli e'lon chiqarish, taklifnoma tayyorlash.
8. Kecha o'tayotgan paytida navbatchilik tashkil qilish.
9. Tanlovlar natijalarini baholash uchun hay'at tashkil qilish
10. Tanlovda g'olib chiqqanlarga mukofotlar tayyorlash

Darsdan tashqari tashkil etiladigan tadbirlarning maqsad va vazifalari:

1. O'quvchilarni bilim darajasini, ilmiy dunyoqarashini rivojlantirish;
2. O'quvchilarni fanga bo'lgan qiziqishlarini oshirish;
3. Uning mehnat faoliyatidagi o'ziga xos xususiyatlari;
4. O'quvchilarni shaxsiy qobiliyatini rivojlantirish;
5. O'quvchilarda amaliy ko'nikma va malakalarni shakllantirish;
6. O'quvchi qobiliyatiga qarab kasbga yo'naltirish.

O'quv mashg'ulotining maqsadi: Fizikadan o'quvchilarni mustaqil va ijodiy ishlashga yo'naltiruvchi topshiriqlar turlari, fizikadan o'tkaziladigan sinfdan tashqari ishlarning shakllari, fizikadan to'garak, konferensiya, kechalar o'tkazish metodikasi to'g'risida ma'lumot berish

Fizikadan darsdan tashqari ishlar deb darsdan tashqari sharoitda bevosita o'qituvchi rahbarligida, reja asosida ma'lum maqsadni ko'zlab, o'quvchilarni xohishlarini hisobga olib uyushtiriladigan mashg'ulot turiga aytiladi

Fizikadan darsdan tashqari ishlarning maqsadi:

1. O'quvchilarni bilim darajasi;
2. O'quvchilarni bilishga qiziqishi;
3. Uning mehnat faoliyatidagi o'ziga xos xususiyatlari;
4. Aqliy taraqqiyot darajasi;
5. Shaxs sifatida shakllanish darajasi;
6. Kasbga yo'naltirish.

Adabiyotlar

1. Темиров С. А. ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ КОНСТРУКЦИЯ ПАРАБОЛОИДНОГО КОНЦЕНТРАТОРА //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3. – №. 7. – С. 353-357.
2. Темиров, Сохиб Амонович. "ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ КОНСТРУКЦИЯ ПАРАБОЛОИДНОГО КОНЦЕНТРАТОРА." Academic research in educational sciences 3.7 (2022): 353-357.
3. Temirov S. A. PARABOLOID QUYOSH KONSENTRATORI //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3. – №. 8. – С. 95-103.
4. Amonovich T. S. HOW TO MAKE A PARABOLOID SOLAR CONCENTRATOR //Gospodarka i Innowacje. – 2022. – Т. 24. – С. 596-605.
5. Temirov S. A. PARABOLOID QUYOSH KONSENTRATORI //Academic research in educational sciences. – 2022. – Т. 3. – №. 8. – С. 95-103.
6. Авезов А. Х., Жумаев Т. Х., Темиров С. А. Численное моделирование трехмерных турбулентных струй реагирующих газов, вытекающих из сопла прямоугольной формы, на основе Ке-модели турбулентности //Молодой ученый. – 2015. – №. 10. – С. 1-6.